

Протягом II кварталу 2021 року до Представництва надійшов 1 запит на публічну інформацію відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».

За формою подання запит надійшов електронною поштою, який розглянуто посадовими особами Представництва, відповідь запитувачу надано у встановлений законом термін.

Додатково з порушених у запиті питань, керуючись п. 3 статті 22 Закону України «Про доступ до публічної інформації», Представництво направило Запит належному розпоряднику з одночасним повідомленням про це запитувача.

4. Стан справ на ТОТ АР Крим та м. Севастополя

4.1. Діяльність окупаційних органів влади Російської Федерації на ТОТ АР Крим та м. Севастополя

Протягом звітнього періоду проведеними Представництвом моніторингами, виявлено 50 повідомлень про діяльність окупаційної адміністрації в тимчасово окупованому Криму з загальних питань:

- Міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров заявив, що Євросоюз "зриває злість на Росії", розриває всі попередні канали системного діалогу і запровадив санкції за те, що ця країна "підняла голос на захист росіян" в Україні – на Донбасі та в Криму;

- Росія впровадила з 20 до 24 квітня тимчасові обмеження на польоти над частиною Криму та Чорного моря, впливає з міжнародного повідомлення для пілотів (NOTAM);

- В щорічному посланні Федеральним зборам Росії Президент РФ Володимир Путін заявив, що "пріоритетним" напрямком залишається розвиток курортів в тимчасово окупованому Криму. Також він запропонував продовжити програму туристичного кешбеку до кінця року, "зробити доступним" дитячий відпочинок, "сформувані додаткові можливості для студентського туризму";

- Прессекретар глави російської держави Дмитро Песков 23 квітня заявив, що Президент РФ Володимир Путін готовий обговорювати на можливій зустрічі з президентом України Володимиром Зеленським двосторонні відносини, однак без теми Криму;

- Офіційний представник МЗС РФ Марія Захарова заявила, що Росія розглядає рішення комітету міністрів Ради Європи з прав людини в Криму як посягання на свою територіальну цілісність і не визнає його навіть як рекомендацію;

- Прессекретар Президента РФ Дмитро Песков розповів, що Президент Росії Володимир Путін готовий обговорювати з українським колегою Володимиром Зеленським Крим в контексті прикордонного співробітництва;

- Міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров сказав, що Росія чітко доводить до Туреччини думку, що заохочення українських ініціатив по Криму рівнозначно посяганням на цілісність РФ;

- Держдума РФ на пленарному засіданні 26 травня прийняла в третьому читанні законопроект, що передбачає спеціальне правове регулювання щодо окремих територій, можливості встановлювати особливості організації та здійснення державного і муніципального контролю на цих територіях, в тому числі повноваження уряду РФ щодо встановлення таких особливостей. Йдеться про федеральну територію "Сіріус", вільний порт Владивосток та т.зв. "вільну економічну зону на територіях Республіки Крим і Севастополя".

Також було прийнято законопроект про право кримчан на заміщення державних і муніципальних посад навіть в тому випадку, якщо вони з незалежних від них причин не змогли вийти з громадянства України;

- Центральна виборча комісія РФ на засіданні 25 травня ухвалила рішення, що дистанційне електронне голосування на виборах РФ у вересні 2021 року відбудеться в семи регіонах, серед них тимчасово окуповане м. Севастополь;

- Офіційний представник МЗС РФ Марія Захарова в Телеграм-каналі написала, що українська футбольна команда на своїй формі "приєднала територію України до російського Криму". Пояснення таке ж метафізичне, як і сама відчайдушна мистецька акція - нібито це повинно надати гравцям сил;

- В рамках арбітражу до РФ пред'явлено позовів на 99 млрд доларів, заявив повноважний представник президента в Держдумі РФ Гаррі Мінх. Нині йде 37 процесів в арбітражній юрисдикції, і в рамках цих процесів до Російської Федерації пред'явлені позови на загальну суму 99 млрд доларів. За словами Мінха, тенденція до збільшення, зокрема, це пов'язано з незаконною окупацією Росією Криму;

- Президент РФ порівняв законопроект Президента України Володимира Зеленського "Про корінні народи України" з "методами нацистської Німеччини". В ефірі російського телеканалу "Росія 24" Путін підкреслив, що ставиться до цієї ініціативи негативно, а такий поділ назвав абсолютно неприйнятним.

"Сам по собі поділ на корінні, першосортні категорії людей, другосортні і так далі нагадує теорію і практику нацистської Німеччини", - сказав Президент РФ;

- Президент Росії Володимир Путін підписав закон, що надає кримчанам право працювати на т.зв. "держслужбі" при наявності громадянства України. Відповідний "документ" опублікований 11 червня на офіційному порталі правової інформації;

- Офіційний представник російського МЗС Марія Захарова спробувала висміяти проведення ініційованого українською стороною саміту "Кримської платформи". Вона назвала українських дипломатів "мазохістами";

- Посольство Росії в США звернулося до учасників навчань Sea Breeze, які заплановані на період з 28 червня по 10 липня в Чорному морі, із закликом відмовитися від участі в маневрах;

- У Росії розкритикували ухвалення Парламентською Асамблеєю Ради Європи резолюції про порушення окупаційною адміністрацією прав кримських татар у Криму. Голова Держдуми В'ячеслав Володін навіть пригрозив, що авторці

документа - депутатці від Ісландії Сунні Еваредоттір - можуть заборонити в'їзд у країну;

- Рада Федерації РФ схвалила на засіданні 23 червня т.зв. "закон", який запроваджує особливості містобудівної діяльності на тимчасово купованій території Криму і Севастополя до затвердження документів територіального планування та містобудівного зонування відповідно до вимог Містобудівного кодексу РФ;

- Президент Росії Володимир Путін підписав закон, який дозволяє військовослужбовцям і співробітникам Росгвардії "блокувати території та акваторії охоронюваних об'єктів для припинення спроб незаконного проникнення". Даний документ опублікований 1 липня на офіційному порталі правової інформації. Згідно з пояснювальною запискою до закону, під охороною Росгвардії знаходяться в тому числі акваторії Керченської протоки і побудованого Росією моста через неї, а також акваторії російського енергомоста з тимчасово окупованим Кримом.

Російська Федерація продовжує здійснювати політично вмотивовані переслідування громадян України в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі. Зокрема протягом II кварталу 2021 року проведеними моніторингами виявлено 114 повідомлень про факти щодо дій у політично вмотивованих справах, найважливіші яких:

В тимчасово окупованому Криму т.зв. "суд" оштрафував на 4 тис. руб (1500 грн) редактора кримськотатарської газети "Къырым" *Бекіра Мамутова* за публікацію доповіді Генсека ООН. У доповіді згадується заборонений в РФ представницький орган кримських татар - Меджліс;

Т.зв. "Київський районний суд Сімферополя" продовжив до середини липня арешт *Владиславу Єсипенко*, обвинуваченому в незаконному виготовленні вибухового пристрою частина 1 статті 223-1 Кримінального кодексу РФ. Дружина Катерина повідомила що її чоловіку додали ще одну т.зв. "статтю обвинувачення". За її інформацією, додалася ст. 222 КК РФ (Незаконні придбання, передача, збут, зберігання, перевезення або носіння зброї, його основних частин, боєприпасів). Пізніше з'явилася інформація, що т.зв. "Верховний суд Криму" 26 травня, відхилив апеляцію на продовження арешту фрілансера Радіо Свобода (проєкт Крим.Реаліті) Владиславу Єсипенко, таким чином він залишається під арештом в СІЗО до 11 липня 2021 року;

Третій апеляційний суд загальної юрисдикції у російському місті Сочі 8 квітня, присудив заочно засудженому гендиректору телеканалу АТР *Ленуру Іслямову* 18 років позбавлення волі з відбуванням покарання у виправній колонії суворого режиму з обмеженням свободи строком на 1 рік з встановленням обмеження – не змінювати місце проживання або перебування без згоди зі спеціалізованим державним органом;

У т.зв. “Верховному суді Криму” пройшло т.зв. “засідання” у справі проти *голови Меджлісу кримськотатарського народу Рефата Чубарова*, якого судять в тимчасово окупованому Криму заочно, сторона захисту надала свої докази. Були допитані свідки захисту. Сторона обвинувачення запросила для нього дев’ять років позбавлення волі в колонії загального режиму;

9 квітня т.зв. “ФСБ Росії по Криму” затримала і арентувала жителя села Брянське Бахчисарайського району Криму *Ізета Аблямітова* на два місяці за обвинуваченням у фінансуванні тероризму (частина 1.1 статті 205.1 КК РФ);

Т.зв. “співробітники центру з протидії екстремізму” провели обшук в будинку *Абдуселяма Селяметова* в селі Зарічне Сімферопольського району, вилучивши всю техніку. Сам він уже кілька років перебуває за межами Криму, в будинку був тільки його старший син - Аділь, який навчається в одному з т.зв. “вищих навчальних закладів Криму”. Про мотиви дій т.зв. “центру “Е” не знає;

21 квітня т.зв. “Джанкойський районний суд” в Криму, випис т.зв. “вирок” військовослужбовцю Збройних Сил України *Євгенію Добринському* за начебто незаконний перехід державного кордону Російської Федерації та контрабанду наркотичних засобів. Його “засуджено” на 3 роки 6 місяців позбавлення волі з відбуванням покарання у виправній колонії загального режиму;

Затриману 21 квітня в Сімферополі студентку т.зв. “Таврійської академії КФУ” *Аліну Грек*, заарештували на п’ять діб. Про це повідомив її чоловік Євген Грек. За його словами, вони з дружиною не брали участі в акції на підтримку Навального яка пройшла 21 квітня, т.зв. “співробітники поліції” забрали Аліну з дому. Згодом вона повідомила, що її відпустили 26 квітня після п’ятиденного арешту;

Магістра ісламських наук *Вадима Бектемірова* стапували з т.зв. “кримського ізолятора” в СІЗО-1 Ростова-на-Дону. Адвокат оскаржував постанову Південного окружного військового суду про продовження арешту, але Апеляційний військовий суд міського округу Власіха відмовив в задоволенні даної скарги, і залишив термін утримання під вартою без змін - до 15 вересня 2021 року;

Захист українського активіста *Олега Приходька*, засудженого російським судом до 5 років позбавлення волі, готує скаргу до Європейського суду з прав людини у зв’язку з винесеним йому неправосудним вирокком;

11 травня т.зв. “російські силовики” провели обшук у будинку жителя села Завітне *Рахімова Аюба*. Зі слів сусідів, власника будинку на той час вдома не було, натомість там перебували дружина з дітьми віком 11 і 14 років. Пізніше з’явилася інформація, що під Сімферополем в селі Дубки, почався ще один обшук в одному з будинків, де за версією т.зв. “силовиків” знаходився розшукуваний. Як з’ясувалося під час обшуку т.зв. “силовики” застрелили Аюба Рахімова, вони стверджують, що чоловік чинив їм опір під час обшуку. Про вбитого Набі Рахімова відомо те, що у 2014 році він виграв справу проти Росії в Європейському суді з прав людини і повинен був отримати компенсацію в розмірі 17 тис. євро;

Т.зв. “Радянський районний суд” щодо затриманої дружини вбитого громадянина Узбекистану Аюба Рахімова *Сахіби Бурханової* розглянув адміністративне правопорушення про незаконне перебування в РФ щодо Сахіби Бурханової та її чоловіка убитого силовиками Аюба Рахімова. Було призначено штраф у розмірі 2000 руб. і денотування за межі РФ за порушення статті 18.8 КоАП РФ (“Порушення іноземним громадянином або особою без громадянства правил в’їзду в Російську Федерацію або режиму перебування в Російській Федерації”). Пізніше, 8 червня в т.зв. “Київському районному суді Сімферополя” розглянута скарга адвокатів в інтересах Сохіби Бурханової на дії т.зв. “Слідчого комітету Криму”, який відмовляв їм у видачі тіла і не надавав інформацію про “справу” Набі Рахімова, убитого під час його затримання. Прийнято рішення продовжити т.зв. “судочинство” в закритому режимі. Сохіба Бурханова була відсутня на т.зв. “процесі”. Пізніше повідомлялось, що адвокат Сіяр Панич направив скарги до т.зв. “Головного слідчого управління Слідчого комітету Російської Федерації по Республіці Крим і місті Севастополі” та в т.зв. “прокуратуру” на дії фахівців, які вже 46 днів проводять судово-медичну експертизу над тілом Набі Рахімова;

Т.зв. “Верховний суд Республіки Крим” виніс “вирок” щодо жителя т.зв. “республіки” *Івана Яцкіна*, його визнано винним в інкримінованому йому діянні та призначено покарання у вигляді 11 років позбавлення волі з обмеженням свободи на 1 рік. З відбуванням покарання в колонії суворого режиму. Вирок у законну силу не вступив. Пізніше адвокат Івана Яцкіна, Микола Полозов повідомив, що подав апеляційну скаргу на вирок кримчанину;

Т.зв. “Євпаторійський міський суд” визнав винним студента одного з українських ВНЗ у створенні “екстремістської спільноти” і засудив його до одного року позбавлення волі, йдеться на сайті т.зв. “суду” 21 травня;

9 червня т.зв. “Центральний районний суд Сімферополя” заочно засудив кримського татарина *Едема Бекірова* до семи років колонії загального режиму і 150 тис. руб штрафу. В залі т.зв. “суду” під час розгляду справи не були присутні навіть адвокати Бекірова. Водночас його захисник Олексій Ладін раніше вказав на політичний характер “справи”, оскільки залобіжний захід Едему Бекірову змінили на час обміну у 2019 році;

Південний окружний військовий суд засудив військовослужбовця *Тетяну Кузьменко*, яка визнала провину в т.зв. “державній зраді”, до восьми років колонії з відстрочкою на два роки. Як уточнили в пресслужбі суду, кримінальну справу стосовно засудженої було розглянуто в особливому порядку і закритому режимі через матеріали, марковані грифом “цілком таємно”;

На засіданні т.зв. “міського суду м. Армянськ” 10 червня по “справі” національного лідера кримських татар *Мустафи Джемілєва*, якого судять в Криму заочно, захист допитав двох свідків.

Російська Федерація продовжує розвивати власні збройні сили та проводити військові навчання на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя та в акваторії Чорного моря. Так, протягом II кварталу 2021 року проведенням Представництвом моніторингом виявлені 74 повідомлення про випадки військової активності окупаційних військ, найважливіші з яких:

- 1 квітня в Росії почався весняний призов. Він тривав до середини липня. Т.зв. "лави збройних сил країни" поповнили понад 500 севастопольців. Більшість з них будуть проходити службу на Чорноморському флоті. Перша відправка призовників відбулася в середині квітня;

- У Криму десантно-штурмові роти морської піхоти відпрацювали навички дій в тактичному повітряному десанті спільно з Морською авіацією. Крім підрозділів морської піхоти, в заходах була задіяна артилерія і розрахунки ППО. Вертольоти Мі-8АМТШ і Ка-27 транспортували військовослужбовців на необладнану ділянку узбережжя в Криму, де повітряний десант провів навчальний бій. Всього в тренуваннях брали участь понад 200 військовослужбовців, 30 одиниць військової техніки і вертольотів зі складу Морської авіації ЧФ і армійської авіації ППО;

- Близько 1,5 тисячі військовослужбовців механізованого підрозділу Південного військового округу Росії відпрацювали "захист морського узбережжя" на військовому полігоні в Криму;

- Група десантних і артилерійських катерів Каспійської флотилії ВМФ РФ здійснили перехід в Чорне море. Це було зроблено для участі у спільних військових навчаннях з Чорноморським флотом Росії на тлі "загострення ситуації в Україні та активізації в регіоні кораблів НАТО);

- На території тимчасово окупованого півострова Крим, російські війська розгорнули додаткові комплекси ЗРС С-400. Про це свідчать супутникові знімки.

Дальність ураження комплексів ЗРС С-400 може досягати 400 км, що дозволяє російським окупаційним військам контролювати практично весь повітряний простір акваторії Чорного моря;

- Основні перетворення в Збройних силах РФ завершені, створені самодостатні угруповання військ на стратегічних напрямках, повідомив міністр оборони РФ генерал армії Сергій Шойгу. Він підкреслив, що "в Криму посилений склад військ, що забезпечує захист півострова і інтересів Росії в Чорному морі";

- 15 кораблів Каспійської флотилії, в тому числі три артилерійських і вісім десантних катерів, а також судна забезпечення здійснили міжфлотський перехід з Каспійського до Чорного моря. Після виходу з Керченської протоки кораблі Каспійської флотилії попрямували в призначений район згідно з планом проведення контрольної перевірки за зимовий період навчання.

Всього протягом квітня було проведено 4048 навчань різного масштабу, в тому числі 812 двосторонніх, на 101 полігоні і 520 об'єктах навчально-матеріальної бази;

- Екіпажі Су-25смЗ авіаційної частини 4 армії ВПС і ППО Південного військового округу, дислокованої на Ставропіллі, перебазовано на оперативні аеродроми Криму. Всього в заходах бойової підготовки було залучено понад 50 літаків оперативно-тактичної авіації об'єднання ВПС і ППО і морської авіації ЧФ;

- Міжвидові навчання із залученням бойових кораблів і суден Чорноморського флоту і Каспійської флотилії, а також підрозділів ПДВ, ВПС і ППО пройшли на полігоні Опук в Криму в рамках контрольної перевірки ВС РФ.

22 квітня на полігоні Опук пройшов основний етап навчань військ Південного військового округу і Повітряно-десантних військ, які проводилися в рамках раптової перевірки боєготовності.

У практичних діях військ взяли участь підрозділи загальновійськового з'єднання, з'єднання ВПС і ППО, бойові кораблі та судна, військові частини берегових військ Чорноморського флоту, частина сил Каспійської флотилії Південного військового округу, а також підрозділи Повітряно-десантних військ;

- Влада Росії оголосила про закриття трьох районів Чорного моря для іноземних військових кораблів і державних суден у районі тимчасово окупованого Криму.

Під заборону потрапили видовжена ділянка акваторії уздовж узбережжя Криму, приблизно від Севастополя до Гурзуфа, прямокутна ділянка біля берегів Керченського півострова (на траверсі Опукського природного заповідника) і невелика ділянка біля західного краю Криму. У зазначеній зоні не опинилася Керченська протока і підходи до неї.

У Міноборони не повідомили, чому вдалися до такого рішення. Уточнюється, що обмеження діятиме пів року: з 21:00 24 квітня до 21:00 31 жовтня;

- Міноборони Росії передали у власність тимчасово окупованого Севастополя т.зв. "військове містечко БАТ-2". Це т.зв. "дитячий табір "Чайка"" в урочищі Батіліман;

- Підрозділи берегової оборони та морської піхоти Чорноморського флоту РФ виконали планові навчально-бойові стрільби зі штатної зброї. Заняття пройшли на полігонах Ангарський, Опук і Козачий, розташованих на території Кримського півострова. Всього в заході було задіяно близько 100 одиниць військової техніки;

- Крейсер "Москва" і фрегат "Адмірал Григорович" відпрацювали завдання з пошуку та знищення підводного човна в Чорному морі. Вчення проведено відповідно до плану бойової підготовки флоту в одному з морських полігонів в акваторії Чорного моря. Роль умовного противника виконав екіпаж підводного човна "Коліно". На завершальному етапі виходу в море "Москва" і "Адмірал Григорович" відпрацювали спільні дії по умовному застосуванню ракетної зброї для знищення корабельних угруповань і наземних об'єктів умовного противника;

- За підсумками весняного призову 2021 ряди Чорноморського флоту РФ поповнили 2000 новобранців, повідомили у т.зв. "відділі інформаційного забезпечення ЧФ". Для проходження військової служби з т.зв. "збірного пункту

севастопольського військкомату” на кораблі Чорноморського флоту, в підрозділі морської авіації та протиповітряної оборони ЧФ ще у квітні була спрямована перла група з 30 призовників;

- Міноборони РФ і одне з підприємств Об'єднаної суднобудівної корпорації підписали контракт на ремонт і модернізацію т.зв. “наземного випробувального тренувального комплексу авіаційного в Криму” - повного наземного аналога авіаносця “Адмірал Кузнецов”;

- Навчання з відбиття нападу диверсантів умовного противника провели бойові розрахунки зенітного ракетного комплексу С-400 “Тріумф”, дислоковані на території т.зв. “республіки Крим”. В ході здійснення маршу з позиційного району на військову колону було здійснено напад умовних диверсантів. Військовослужбовці підрозділу охорони і оборони у складі колони відбили напад і знищили “противника”.

Після здійснення маршу бойові розрахунки дивізіону С-400 “Тріумф” відпрацювали комплекс заходів з виявлення, взяття на контроль і супроводу контрольних цілей з їх подальшим знищенням шляхом виконання електронних пусків;

- Тимчасовий водопровід довжиною 32 км прокладений в Криму силами Міністерства оборони РФ, повідомив 31 травня на колегії військового відомства Міністр оборони генерал армії РФ Сергій Шойгу.

Він додав, що це дозволило зняти т.зв. “водну блокаду” півострова до завершення будівництва магістрального водопроводу.

- Федеральне державне унітарне підприємство “13-й судноремонтний завод Чорноморського флоту” Міністерства оборони РФ отримав в користування частину водної акваторії т.зв. “Севастопольської бухти” і земельні ділянки, на яких здійснюється діяльність судноремонтного підприємства;

- Підрозділи зенітно-ракетного полку армійського корпусу Чорноморського флоту РФ провели тренування в районах базування літаків морської авіації і ППО. Військовослужбовці відпрацювали злагодженість дій розрахунків і батарей полку при обороні важливих об'єктів від повітряного нападу умовного противника. У спільних навчаннях з зенітними розрахунками були задіяні літаки Су-24М, Су-24МР, Су-30СМ, АН-26, Бе-12 і вертольоти морської авіації. Всього участь у заході взяли близько 15 одиниць авіатехніки і 50 - іншої техніки і озброєння, повідомляє відділ інформаційного забезпечення Чорноморського флоту РФ;

- Військовослужбовці весняного призову 2021 року, які поповнили ряди військових частин армійського корпусу Чорноморського флоту РФ, приступили до занять з бойової підготовки на полігонах, розташованих на території т.зв. “республіки Крим”.

На загальновійськовому стрільбищі армійського корпусу ЧФ РФ пройшли польові заняття з “молодим поповненням”. Військовослужбовці опанували первинні навички володіння штатним озброєнням з виконанням стрілецьких вправ.

Планові заходи бойової підготовки пройшли на полігонах "Ангарський", "Перевальне" і "Козачий". В них задіяно близько 200 військовослужбовців і понад 30 одиниць військової і спеціальної техніки;

- На території т.зв. "республіки Крим" силами військовослужбовців підрозділів матеріально-технічного забезпечення Південного військового округу і Чорноморського флоту РФ закінчились роботи з демонтажу тимчасової трубопровідної магістралі, прокладеної влітку 2020 року через Тайганське в Сімферопольське водосховище.

У згортанні трубопроводу було задіяно понад 200 військовослужбовців і близько 70 одиниць військової і спеціальної техніки. Трубопровідна магістраль демонтована на 90 відсотків;

- Глава Міноборони РФ Сергій Шойгу розпорядився наростити угруповання російських військ в тимчасово окупованому Криму. Військові нібито допомагали постраждалим від повені.

Близько 21 тис. осіб були задіяні з боку Міноборони Росії в наданні допомоги населенню Криму, яке постраждало через повінь. Військовослужбовці провели роботи в 36 населених пунктах;

- На території т.зв. "республіки Крим" на полігоні Опук в рамках табірному збору пройшли практичні заняття підрозділів артилерії з'єднань і військових частин армійського корпусу Чорноморського флоту РФ.

Всього в табірному зборі взяли участь понад 500 військовослужбовців і було задіяно близько 70 одиниць озброєння і військової техніки: реактивні системи залпового вогню "Град" і "Ураган", гаубиці "Мста-Б" і Д-30, міномети, а також комплекси протитанкових керованих ракет;

- Російські військові заявили, що відкрили попереджувальний вогонь і виконали попереджувальне бомбометання по курсу британського есмінця "Дефендер", який проходив біля берегів тимчасово окупованого Росією українського Криму, в районі мису Фіолент.

Також Міністерство оборони Росії заявило, що розцінює дії есмінця ВМС Великої Британії "Дефендер" у Чорному морі як небезпечні та закликає британську сторону провести розслідування дій екіпажу військового корабля;

- Заступник глави МЗС Росії Сергій Рябков погрожує "бомбити по цілі" кораблі НАТО, які зайдуть на тимчасово окуповану Росією частину акваторії Чорного моря. Він підкреслив, що в Росії мають намір стояти на сторожі "територіальної цілісності РФ" як дипломатичними й політичними, "так, за потреби, і військовими засобами".

4.2. Прийняття окупаційною владою нормативних актів, які прямо або опосередковано впливають на ТОТ АР Крим та м. Севастополя

Зокрема протягом II кварталу 2021 року проведеними Представництвом моніторингами виявлено 80 повідомлення за тематикою:

Кадрові питання:

- т.зв. "першим заступником голови міністерства житлово-комунального господарства РК" призначений Максим Новик;

- т.зв. "новим мером Сімферополя" став Валентин Демидов, обраний 7 квітня на т.зв. "сесії міськради";

- у Сімферополі призначили на посаду т.зв. "заступника голови адміністрації" колишнього т.зв. "першого заступника міністра житлової політики та державного будівельного нагляду Республіки Крим" Олексія Захарова;

- т.зв. "голова адміністрації Сімферополя" Валентин Демидов призначив т.зв. "куратором майнових і земельних відносин" Олексія Захарова;

- Інна Смась призначена т.зв. "головою Державного комітету з державної реєстрації та кадастру Республіки Крим";

- т.зв. "голова республіки" Сергій Аксьонов повідомив, що т.зв. "генеральний директор ГУП "Вода Криму" Володимир Баженов подав заяву на звільнення із займаної посади. Його місце займе Новик Максим Володимирович;

- т.зв. "начальник відділу з міжнародних відносин адміністрації Сімферополя" Іслям Уссінов призначений т.зв. "віцемером Сімферополя";

- т.зв. "т.в.о. голови Фонду капремонту багатоквартирних будинків РК" Світлана Баранова звільнилася за власним бажанням;

- т.зв. "глава Криму" Сергій Аксьонов повідомив, що Олександр Форманчук обраний т.зв. "головою Громадської палати Криму";

- т.зв. "новим заступником", який курус сферу ЖКГ, на позачерговій сесії міської ради 21 травня т.зв. "депутати" погодили призначення 33-річного Ігоря Красія;

- т.зв. "губернатор Севастополя" призначив на посаду т.зв. "начальника Головного управління туризму Севастополя" Ларису Остапенко;

- т.зв. "уповноваженим з прав підприємців" т.зв. "Законодавчими зборами Севастополя" обрано Іллію Пестернікова;

- на посаду т.зв. "заступника голови адміністрації Сімферополя", який курус сфери внутрішньої політики, призначений Володимир Олексійович Кім;

- т.зв. "головою Севастопольської міської виборчої комісії" стала Ніна Фаустова;

- т.зв. "голова Джанкойської райради" Ігор Купріянов 25 червня подав у відставку. Виконувати його обов'язки з 28 червня 2021 буде т.зв. "заступник" Ігор Щербанюк.

- т.зв. "представники влади Криму" прибули з візитом до Вірменії, щоб провести зустрічі з лінії народної дипломатії та організувати діалог бізнесу т.зв. "російського регіону" і закавказької країни, повідомив 28 квітня т.зв. "віцепрем'єр Криму - постійний представник республіки при президентові РФ" Георгій Мурадов;

- т.зв. "кримський парламент" затвердив у першому читанні поправки до закону, який регулює проведення мирних акцій. Стають більш жорсткими вимоги до організації пікетів, мітингів і навіть зустрічей депутатів зі своїми виборцями;

- т.зв. "віцепрем'єр Криму" Євген Кабанов 8 квітня повідомив, що російська компанія приступила до розвідки запасів прісної води під Азовським морем;

- т.зв. "голова Криму" Сергій Аксьонов вніс зміни в "чинні правила для прибуваючих на півострів", розроблені у зв'язку з пандемією коронавірусної інфекції. Від 17 квітня "іноземні громадяни та особи без громадянства" повинні протягом трьох календарних днів із дня приїзду в Крим пройти лабораторне дослідження на COVID-19 методом ПЛР і розмістити інформацію про результат на сайті т.зв. "російського Єдиного порталу державних і муніципальних послуг";

- т.зв. "голова Республіки Крим" Сергій Аксьонов вніс зміни до т.зв. "Указу" "Про введення режиму підвищеної готовності на території Республіки Крим". Згідно з новою редакцією т.зв. "Указу", "ковідні" обмеження не поширюються на прийом і розміщення дітей в т.зв. "МДЦ "Артек"" на час проведення т.зв. "конкурсу "Велика перерва"";

- т.зв. "влада Криму" готує матеріали для ще одного, п'ятого, т.зв. "позову до України", він стосуватиметься заборгованості українських банків, які не повернули вклади жителям півострова після 2014 року, повідомив 23 квітня т.зв. "голова Державної ради Криму" Володимир Константинов;

- т.зв. "парламент Криму" представив остаточний список громадян України, щодо яких можуть бути порушені кримінальні справи через організації всіх чотирьох т.зв. "блокад півострова: транспортної, продовольчої, енергетичної та водної". В цей перелік потрапили ексдепутат Верховної ради Андрій Сенченко, народний депутат Мустафа Джемішев, голова забороненого в Росії меджлису кримськотатарського народу Рефат Чубаров, заочно засуджений в Криму бізнесмен Ленур Іслямов, експрезиденти України Леонід Кравчук і Петро Порошенко, колишній представник глави української держави в Автономній Республіці Крим Борис Бабін. Крім того, потрапили ексглава Держагентства водних ресурсів Василь Стапук, колишні депутати Ігор Луценко і Володимир Парасюк, ексглава Херсонської області Андрій Путілов, політичний діяч, колишній глава адміністрації Генічеська Олександр Воробйов;

- т.зв. "голова республіки" Сергій Аксьонов повідомив, що графіки запуску чергових свердловин т.зв. "Бештерек-Зуйського водозабору" під Сімферополем зриваються з об'єктивних і суб'єктивних причин;

- т.зв. “уповноважений з прав людини в республіці” Лариса Опанасюк 12 травня повідомила, що виписки з річного звіту про дотримання прав людини в Криму, що стосуються претензій з приводу дотримання прав людини в т.зв. “російському регіоні”, будуть спрямовані до Ради Європи;

- т.зв. “глава Республіки Крим” Сергій Аксьонов сказав, що місце для будівництва опреснювальної установки підготували в Ялті;

- т.зв. “радник глави Республіки Крим і радник гендиректора “Чорноморнафтогазу” Володимир Григулецький повідомив, що т.зв. “держпідприємство “Чорноморнафтогаз”, що веде видобуток вуглеводнів на шельфі біля Кримського півострова, планує у 2024 році реалізувати пілотний проєкт з видобутку газу з метанових гейзерів, що б'ють з дна Чорного моря, - потенціал таких джерел може перевищувати 2 трлн куб. м газу;

- т.зв. “керівник УФПС Росії по Криму” Роман Наздрачов повідомив на пресконференції, що з початку 2021 року всі жителі т.зв. “Республіки Крим”, які мають квартиру, кімнату або житловий будинок, зобов'язані платити податок на майно;

- п'ять т.зв. “юридичних осіб” ТОВ “Правові Ініціативи”, АТ “Фондовий конверс-центр”, ТОВ “Лід технології груп”, ТОВ “Діджі Фінанси Рус” і ТОВ “Ритм” пройшли необхідні процедури перевірки та акредитації для стягнення боргів кримчан перед українськими банками;

- т.зв. “влада Криму” для цілорічного відпочинку дітей безплатно передасть Белгородській області санаторій в Євпаторії, розрахований на 260 місць;

- майно санаторію “Сонячний” в Алупці передано до т.зв. “розпорядчої дирекції”. Більшість будівель “Сонячного” є пам'ятниками архітектури;

- т.зв. “влада Криму” підписала з бізнесменами з Вірменії 5 договорів із загальною сумою інвестицій понад 360 млн руб;

- на Петербурзькому міжнародному економічному форумі який проходить щорічно з 2 по 5 червня взяла участь т.зв. “влада Криму”, та була поширена наступна інформація, що т.зв. “Ялтинський міжнародний економічний форум”, який пройде в Криму в листопаді цього року, представниками якого будуть 60 країн, їм будуть направлені запрошення; повідомлено про повну технічну готовність для відновлення поромного сполучення Криму з Туреччиною; укладено ність т.зв. “угод” в областях туризму і будівництва на загальну суму понад 56 млрд руб;

- т.зв. “глава уряду Севастополя” Михайло Развожаєв повідомив, що закриває свою сторінку в Facebook. Так він відреагував на скасування верифікації його сторінки в соціальній мережі, про що раніше повідомляв Представник Президента України в Автономній Республіці Крим Антон Кориневич;

- т.зв. “перший віцеспікер кримського парламенту” Єфім Фікс розповів, що у т.зв. “парламенті Криму” заявили, що мають намір звернутися до європейських судів з обвинуваченням України в т.зв. “геноциді” жителів півострова через

припинення постачання дніпровської води й електроенергії з України після незаконної анексії Криму Росією;

- т.зв. "глава республіки" Сергій Аксьонов повідомив, що знайдені під дном Азовського моря запаси прісної води можуть мати занадто високу мінералізацію;

- т.зв. "глава республіки" Сергій Аксьонов підписав "указ" про створення т.зв. "ради" з питань російської мови" та "вдосконалення внутрішньої мовної політики";

- т.зв. "губернатор Севастополя" Михайло Развожасв повідомив, що у Севастополі планується створення окремого т.зв. "органу державної влади", що спеціалізується на захисті дітей та їх прав;

- т.зв. "держрада Криму" погодила продаж на аукціоні т.зв. "державного унітарного підприємства "Кримський виноробний завод", що в Джанкойському районі;

- т.зв. "влада Криму" з 1 липня підвищила тарифи на газо- і електропостачання. За газ будуть платити більше на 5,8%, за електроенергію - в середньому на 9%.

Надзвичайні ситуації на тимчасово окупованій території АР Крим та м. Севастополя

17-18 червня в тимчасово окупованому Криму пройшли потужні зливи, в результаті чого:

- т.зв. "глава Криму" Сергій Аксьонов підписав "указ" про оголошення в Криму режиму надзвичайної ситуації з 17 червня 2021 року через підтоплення, викликані сильними зливами;

- тимчасово окуповану Ялту відключили від водопостачання. Відключені 80 трансформаторних підстанцій, залишилися без світла 2,7 тис. осіб. Понад 600 людей евакуйовано. Потіки дощової води підмили опори системи газопостачання на одній з вулиць в Ялті. Без газопостачання залишилося 60 абонентів. Також внаслідок циклону, двоє осіб вважаються зниклими, а кількість постраждалих зросла до 24. Припинено руху всіх тролейбусів і автобусів. Робота дитячих садків в Ялті припинена, та ввела заборону на купання на місцевих пляжах. Пізніше т.зв. "керівник кримського гідрометцентру" Тетяна Любецька повідомила, що тимчасово окуповану Ялту затопило вдруге. 26 червня за кілька годин рясних дощів в Ялті випало 19 мм опадів при нормі 42;

- в м. Керч підтоплені 292 прибудинкових територій з них 289 домоволодінь на території 3 населених пунктів. В результаті рясних опадів у вигляді дощу та підняття рівня річки Мелек-Чесмі в м. Керч сталося підтоплення т.зв. "Міської лікарні № 1". Т.зв. "влада м. Керч" у зв'язку з підтопленням не рекомендує жителям міста використовувати воду з-під крану для приготування їжі;

- злива в Севастополі поламала гілки і повалила дерева, спровокувала невеликі селені потоки, знеструмили садові товариства на місці Фіолент і викликала підтоплення будинків на Монастирському шосе і частини території мікрорайону Козача бухта;

- в Кореїзі відключено водопостачання. Підтоплення будинків з обваленням ґрунту і пошкодженням стіни одного з приватних будинків;

- т.зв. “головному управлінні МНС по Республіці Крим” повідомили, що грязьовий селя зійшов в селищі Оползневе у Великій Ялті. Зійшли селеві потоки: смт Блакитна затока, п. Ореанда, Лівадія-2, вул. Курчатова, Бахчисарайське шосе, траса Гончарне-Ялта, Гурзуф, смт Кореїз;

- в тимчасово окупованому Джанкої, випало 26 мм опадів. Місячна норма в червні становить 49 мм;

- у селі Ізюмівка Кіровського району Криму смерч пошкодив шість будинків і шість госпбудівель. Вітер і дощ під час смерчу пошкодили електропостачання і повалили дерева на території населеного пункту;

- експлуатація 83 пляжів в Криму припинена через погіршення якості морської води на постраждалих від підтоплення територіях;

- т.зв. “уряд Криму” виділив 161 млн руб з резервного фонду на ліквідацію наслідків потопу в декількох муніципалітетах т.зв. “республіки”;

- т.зв. “глава республіки” Сергій Аксьонов доповів 23 червня, що заявки на компенсацію після підтоплень на території т.зв. “республіки Крим” подали понад 650 підприємців, ведеться розрахунок сум і можливості виплат;

- за даними т.зв. “Міністерства культури Криму” в регіоні після сильних злив затопило 30 об’єктів культурної спадщини;

- т.зв. “глава регіону” Сергій Аксьонов повідомив, що за попередніми підрахунками, прями збитки, завдані через зливи і підтоплення в тимчасово окупованому Криму з 16 по 20 червня, склав близько 12,5 млрд руб.

4.3. Ситуація щодо захворювання на COVID-19 на ТОТ АР Крим та м. Севастополя за II квартал 2021 року

За повідомленнями представників окупаційних органів влади на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя складається наступна ситуація з поширенням коронавірусу SARS-Cov-2 (станом на 30 червня 2021 року):

Автономна Республіка Крим:

- з початку пандемії зареєстровано 48386 випадків зараження COVID-19, за II квартал 2021 року - 10753;

- за весь період одужали 43433 осіб, за II квартал 2021 року - 8180;

- з початку пандемії в Криму померли 1505 осіб з COVID-19, за II квартал 2021 року - 436;

м. Севастополь:

- з початку пандемії зареєстровано 16619 випадків зараження COVID-19, за II квартал 2021 року - 3391;

- за весь період одужали 14677 осіб, за II квартал 2021 року - 2467;

- з початку пандемії померли 736 осіб з COVID-19, за II квартал 2021 року - 174;

Крім того, протягом II кварталу 2021 року в засобах масової інформації з'являлись такі повідомлення в контексті поширення коронавірусу SARS-Cov-2:

- т.зв. "Росспоживнагляд" через зростання числа завезених з-за кордону випадків коронавірусної інфекції закликав жителів Криму обмежити поїздки в Україну, повідомила т.зв. "головний санітарний лікар півострова" Наталя Пеньковська. Також вона повідомила, що можливе введення обмежень через зростання показників поширення коронавірусної інфекції в окремих містах і районах Криму;

- в Криму підтверджено перший випадок "британського" штаму коронавірусу Covid-19, під наглядом перебувала одна людина;

- обмеження в роботі кримських театрів, кінотеатрів і хостелів продовжені до 1 липня. Відповідні зміни внесені до т.зв. "указу глави республіки" щодо режиму підвищеної готовності у зв'язку з пандемією коронавірусної інфекції;

- т.зв. "керівник міжрегіонального управління Росспоживнагляду по Криму і Севастополю" Наталя Пеньковська повідомила що санітарно-карантинний контроль за прибулими "з-за кордону" на територію Криму посилено з 1 травня. Всі, хто в'їжджає з-за меж Російської Федерації, повинні будуть (двічі) здати тест ПЛР на коронавірусну інфекцію, протягом перших п'яти днів після перетину держкордону Російської Федерації з інтервалом не менш як добу, і свої результати завантажити на єдиний портал державних послуг;

- т.зв. "влада Криму" розробляє комплекс обмежувальних заходів на випадок збереження позитивної динаміки зростання числа хворих COVID-19 в т.зв. "регіоні";

- т.зв. "віцегубернатор Севастополя" Олександр Кулагін доповів про те, що ситуація по захворюваності на коронавірусну інфекцію погіршилася. Коефіцієнт поширення збільшився у два рази;

- т.зв. "головний державний санітарний лікар Криму" Наталія Пеньковська запропонувала т.зв. "республіканській владі" ввести обов'язкову вакцинацію від COVID-19 для представників ряду професій, які належать до високого ступеня епідемічного ризику. Також вона повідомила, що з 1 липня в Криму можуть обмежити проїзд в громадському транспорті людям старше 65 років;

- т.зв. "директор центру "Артек" Костянтин Федоренко повідомив, що коронавірусну хворобу виявили у 12 дітей з табору "Артек" в тимчасово окупованому Криму;

- т.зв. "міністр охорони здоров'я Криму" Олександр Остапенко повідомив, що понад 500 додаткових ліжок розгорнули в лікарнях на території т.зв. "республіки Крим" для лікування пацієнтів з коронавірусною інфекцією;

- т.зв. “керівник Міжрегіонального управління Росспоживнагляду по Республіці Крим і Севастополю” Наталя Пеньковська повідомила, що за результатами секвенування на території т.зв. “республіки Крим” були виділені не тільки традиційні штами коронавірусної інфекції, але також британський і індійський штами;

- т.зв. “глава адміністрації міста” Ігор Степінков повідомив, що через зростання числа хворих COVID-19 в тимчасово окупованому Судакі може бути введений жорсткий локдаун.

4.4. Суспільні процеси на ТОТ АР Крим та м. Севастополя

Протягом II кварталу 2021 року проведеними моніторингами виявлено 122 повідомлення про процеси у підконтрольних окупаційній владі економічних структурах та структурах гуманітарного спрямування, найважливіші з яких:

- об'єднана суднобудівна корпорація і держкорпорація “Ростех” опрацьовують передачу до складу т.зв. Об'єднаній суднобудівній корпорації суднобудівного заводу “Море”, розташованого в Феодосії;

- т.зв. “торговий представник Південної Осетії в РФ” Таймураз Гогін повідомив, що т.зв. “Південна Осетія” націлена на більш тісне економічне співробітництво з Кримом. Пріоритетними є ряд напрямків, зокрема підприємства з виробництва молочної продукції та виготовлення консервів;

- робітники т.зв. “об'єднаних підприємств “Ремкор” і “Аваль”” розповіли, що т.зв. “нове керівництво” на т.зв. “Севастопольському судноремонтному заводі” змушує працівників звільнитися за власним бажанням без компенсації, при цьому на т.з. “підприємстві” розширився керівний склад;

- т.зв. “кримський виробник морозива” - ТОВ “Доброс” - відправив до Китаю п'ять партій своєї продукції. Про це повідомив т.зв. “заступник генерального директора фабрики морозива” Віталій Хамула;

- т.зв. “філія ТОВ “Титанові інвестиції” в Армянську затвердила новий колективний договір до 2024 року. Про це повідомили у т.зв. “пресслужбі компанії”;

- т.зв. “Мінмайна Республіки Крим” має намір через т.зв. “суд” стягнути мільйонці борги по оренді з т.зв. “аеропорту Сімферополь”. Відповідну позовну заяву, за даними електронної картотеки арбітражних справ, зареєстровано в т.зв. “Арбітражному суді Республіки Крим”. Заборгованість по орендній платі за період з 11 лютого 2020 року по 18 лютого 2021 року станом на 18 лютого, складає понад 13 млн руб. Ще 2,5 млн руб відомство вимагає за прострочення орендної плати. Своєю чергою т.зв. “Міжнародний аеропорт Сімферополь” наголошує, що не має заборгованостей перед т.зв. “Республікою Крим”, таку інформацію розповсюдила пресслужба т.зв. “підприємства”;

- найбільший російський ритейлер електроніки DNS не буде ввозити в тимчасово окупований Крим комп'ютери з попередньо встановленою ОС Windows;
- т.зв. "кримська влада" виставила на продаж т.зв. "пансіонат "Чорноморський"", розташований на заході півострова в селищі Чорноморське. На торги виставлені як великі житлові корпуси оздоровниці, так і більш дрібні об'єкти, аж до кухонного начиння. Стартова ціна, згідно з карткою торгів, - 24 млн 709 тис. руб, мінімальна сума кроку - 1 млн 235 тис.;
- т.зв. "влада Криму" продає недобудований піонерський табір і земельну ділянку за 6,6 млн рублів. Зокрема, це ділянка площею 2,6 тис. квадратних метрів з призначенням "туристичне обслуговування" і об'єкт незавершеного будівництва площею 296,2 квадрата зі ступенем готовності 32%;
- т.зв. "Держекспертиза" схвалила будівництво багатоповерхівок в межах т.зв. "об'єкта культурної спадщини на березі Стрілецької бухти". Дві нові житлові багатоповерхівки з підземним паркінгом з'являться в Севастополі на вулиці Степаняна в межах т.зв. "території об'єкта культурної спадщини - пам'ятного місця "стародавнє місто Херсонес Таврійський та фортеці Чембало і Каламіта"";
- т.зв. "голова уряду республіки" Юрій Гоцанюк підписав розпорядження про проведення аукціону з продажу майна недобудованого санаторію "Фортуна", який розташований в ялтинському селищі Кацівелі. За планами, на його базі створять гральну зону;
- директор Федеральної служби виконання покарань РФ Олександр Калашников повідомив, що будівництво слідчого ізолятора на 366 місць завершується в Криму, в майбутньому планується ще одна установа - на 1,5 тис. осіб;
- "Росагролізинг" поставив до Криму 70 од. техніки на суму понад 352 млн руб. З початку 2021 року в т.зв. "республіку Крим" поставлено 70 од. техніки на суму 352 млн 484 тис. 568 руб. На сьогодні в різних стадіях "угоди" знаходяться ще 110 од. на 445 млн руб. З 2014 року "Росагролізинг" передав в лізинг в т.зв. "республіку Крим" майже 1900 од. сільгосптехніки на загальну суму понад 6 млрд руб;
- т.зв. "заступник голови комітету Держради Криму по народній дипломатії і міжнародних відносинах, голова республіканської національно-культурної автономії греків Криму "Таврида" Іван Шонус розповів, що Крим відвідувала делегація з Греції;
- 21 червня тимчасово окупований Крим відвідувала делегація з Болгарії, в яку входили політики, бізнесмени, представники муніципалітетів, громадські діячі та вчені. Вони взяли участь у т.зв. "форумі "Розафсет", що проходив в Білогірському районі. В рамках т.зв. "форуму" тимчасово окупований Судак і болгарське місто Першотравень підписали т.зв. "договір про встановлення побратимських зв'язків";
- т.зв. "угоду про економічне співробітництво" буде підписано 30 червня між т.зв. "Республікою Крим" і Нікарагуа. Про це повідомляє радник президента латиноамериканської країни Лауреано Ортега Мурільо;

- т.зв. "в.о. директора Південного регіонального центру підтримки експорту" Ксенія Слущька розповіла, що за підсумками візиту до Криму "делегації з КНР" т.зв. "китайські партнери" закупили на півострові річний обсяг виробництва субпродуктів з птиці;

- у м.Керч вранці 18 червня відкрили т.зв. "залізничний вокзал Керч-Південна". Будівля т.зв. "залізничного вокзалу" призначена для обслуговування пасажирів дальнього сполучення і приміських напрямків, може вмістити до 200 осіб;

- з 29 травня літаки з т.зв. "аеропорту Сімферополя" почали літати до Саранська, і таким чином маршрутна мережа авіасполучення між Кримом і Росією досягне 57 напрямків;

- з середини травня з аеропорту "Петрозаводськ" відновилося авіасполучення з трьома південними містами - Сочі, Анапа і Сімферополем;

- перші прямі авіанерельоти з Кемеровської області в Крим запуснені з кінця квітня відразу з двох аеропортів регіону - в Кемерові і Новокузнецьку. Рейси виконуватимуться двічі на тиждень, повідомили в Міністерстві транспорту Кузбасу 20 квітня;

- потяги за маршрутами Москва - Феодосія і Мурманськ - Сімферополь почали ходити в травні. В цілому протягом літнього сезону залізничне сполучення в Крим проходить по 14 маршрутам через 300 населених пунктів;

- регулярне авіасполучення поновлене між Кримом і Курганом, перший з 2017 року прямий рейс вилетів 28 квітня з т.зв. "міжнародного аеропорту Сімферополь";

- географія польотів до Криму збільшилася до 38 напрямків. На початку травня там почали обслуговувати рейси з Ноябрьська, Салехарда, Надима, Нового Уренгоя, Липецька і Іваново;

- т.зв. "Мінінформ Криму" повідомляє, що у Феодосію 1 травня прибув перший поїзд № 163/164 сполученням "Москва - Феодосія";

- перший поїзд "Таврія" відправився 24 травня з Сімферополя в бік Мурманська;

- маршрутна мережа т.зв. "аеропорту Сімферополь" збільшилася до 61 напрямку, зокрема з 3 червня відкриються прямі рейси з Орська і підмосковного Жуковського;

- російська авіакомпанія Nordwind вирішила призупинити польоти з Калуги до Сімферополя через "надлишок вільних місць на курортні напрями";

- в пресслужбі т.зв. "аеропорту Сімферополя" повідомили, що авіакомпанія Nordwind з 15 червня почала виконувати рейси між Сімферополем і Єреваном (Вірменія) через Владикавказ;

- авіакомпанія Nordwind в червні почала виконувати прямі авіарейси між Сімферополем і Астраханню.

Ситуація з водопостачанням на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим

З аналізу публічних повідомлень представники окупаційної адміністрації Російської Федерації в тимчасово окупованому Криму не можуть повною мірою знайти розв'язання проблеми водопостачання населення Криму. Протягом II кварталу 2021 року зафіксовано 28 повідомлення, найважливіші з яких:

Т.зв. "заступниця голови кримського Радміну" Світлана Маслова повідомила, що Сімферополь і його передмістя з 15 квітня перевели на повне водопостачання з підземних джерел;

Велика Ялта готується в курортний сезон жити за графіком подачі води. Рясні опади не в змозі компенсувати трирічну посуху з підвищеним споживанням ресурсу в період інтенсивного приїзду туристів;

Солоне озеро Старе, або Тузла, розташоване недалеко від Переконського перешийка Кримського півострова поблизу міста Красноперекопськ, систематично знищується підприємством хімічної промисловості, розташованим на його березі. Т.зв. "місцева влада" вирішила вивести унікальну водойму з переліку об'єктів т.зв. "державного водного реєстру Криму", позбавивши його будь-якого захисту остаточно;

В пояснювальній записці до т.зв. "проекту постанови уряду РФ" про затвердження правил надання з федерального бюджету субсидії акціонерному товариству "Росгеологія" йдеться, що обсяги прісної води під Азовським морем, які можна використовувати для водопостачання Криму, становлять від 500 млн до 1,2 млрд кубометрів на рік;

В тимчасово окупованому Криму мають намір побудувати ще два додаткових водосховища в Сімферополі та Алушті для їх сталого водопостачання. Крім того, в Ялті вже підготовлено місце для будівництва опрієнювальної установки;

Т.зв. "Міністр екології та природних ресурсів Республіки Крим" Геннадій Нараїв заявив, що запасів Ніжинського, Просторненського і Новогригорівського водозаборів точно вистачить на найближчі 25 років. В найближчі два роки на території т.зв. "республіки Крим" планується пробурити ще 32 свердловини. Роботи будуть проводитися в рамках комплексної програми із забезпечення надійного водопостачання т.зв. "регіону";

Кримчани масово жаліються на якість питної води. Кажуть, що навіть фільтри не витримують, міняють їх частіше. Як вихід, люди купують бутильовану воду або у вуличних водоматах. Більшість опитаних сімферопольців не ризикують пити воду з-під крану без фільтрів;

Водосховища, що живлять територію т.зв. "республіки Крим" поповнилися. Щасливе водосховище поповнилось на півмільйона кубометрів води, наразі в ньому 8,14 млн кубометрів, що складає 70% від проектного об'єму. Загірське

водосховище отримало майже мільйон кубометрів за добу. Алуштинське водосховище всього 68 тисяч.

5. Робота Представництва та інших державних органів влади України з питань деокупації та реінтеграції ТОТ АР Крим та м. Севастополя

У II кварталі 2021 року Представництвом здійснювались такі основні заходи з питань реінтеграції та деокупації Автономної Республіки Крим:

5.1. Щодо морекористування в Азово-Чорноморському регіоні

Протягом II кварталу 2021 р. продовжувала відслідковуватися ситуація із затримками проходження торговельних суден ПС та БО ФСБ РФ у Керченській протоці до українських портів Бердянськ та Маріуполь. Проблема залишається невирішеною.

З одного боку, з метою запобігання раптового блокування РФ судноплавства у напрямку портів України в Азовському морі у випадку ескалації обстановки у Керченській протоці, у превентивних цілях пропонується заздалегідь розробити заходи для можливості переорієнтування вантажних потоків з портів Бердянськ та Маріуполь на інші порти України, а також посилювати патрулювання Військ берегової охорони та нарощувати потенціал Військово-морських сил ЗСУ загалом. За доцільне також вважається проведення спільних заходів з бойової підготовки з партнерами з НАТО у Чорноморському регіоні. З іншого боку, доцільною є планова та поетапна диверсифікація економіки міст Бердянськ та Маріуполь.

Зберігається загроза поширення "повзучої окупації" й на Чорноморський регіон.

У квітні н.р. спостерігалася ескалація військово-політичної напруги в Азово-Чорноморському регіоні у зв'язку з проведенням РФ заходів з бойової підготовки. Простежувалося збільшення масштабності й інтенсивності проведення заходів з бойової підготовки державою-окупантом на ТОТ й в Азово-Чорноморському регіоні. Зокрема, прослідковувалося перекидання додаткових військового контингенту, одиниць озброєння та військової техніки т.зв. "Керченським мостом" та морським шляхом на ТОТ АРК та м. Севастополя з території РФ. Протягом підзвітного місяця спостерігалася збільшення присутності й активності корабельно-катерного складу ЧФ РФ в Азово-Чорноморському регіоні.

Держава-окупант незаконно оголошувала перекриття району Чорного моря (ПРИП 152) на вході до Керченської протоки з 24.04.2021 по 31.10.2021 для державних суден іноземних країн (військові судна, гідрографічні судна, рятувальні судна, буксири тощо). Разом з тим, у міжнародній системі морських попереджень NAVAREA російське попередження щодо перекриття даного району Чорного моря було відсутнє. 19.04.2021 РФ скасувала прибережне попередження ПРИП 152, що стосувався закриття району Чорного моря на вході до Керченської протоки. На його заміну було випущено новий ПРИП 169, що відрізняється лише новими датами закриття району з 16.04.2021 (тобто, задньою датою, вже по факту закриття

району). Відповідні ПРИПи РФ випускаються в регіоні Чорного моря станцією Новоросійськ (без передачі відомостей до NAVAREL). Таким чином, РФ в односторонньому порядку вважає перекриті райони своїми «територіальними водами».

20-24.04.2021 держава-окупант також перекрила водний і повітряний простір уздовж південного узбережжя Кримського півострова, що пов'язано з проведенням незаконних ракетних стрільб у територіальних водах України, а також частині міжнародних вод Чорного моря.

23-29.05.2021 держава-окупант вчергове в односторонньому порядку незаконно закрила значний район в акваторії Чорного моря (на південний захід від м. Севастополь у напрямку протоки Босфор) для безперешкодного судноплавства. Такий стан речей пов'язано з проведенням ракетних стрільб у м. Севастополь.

30.05.2021 ВДК (031) Alexandr Otrakovsky (NF) повернувся до акваторії Чорного моря. Імовірно, його було використано для перевезень одиниць озброєння та військової техніки до/з Тартуса - військово-морської бази РФ у Сирії.

З 28.06.21 по 10.07.21 проходять міжнародні навчання «СІ-БРИЗ – 2021».

Прогнозовано, що держава-окупант потенційно може вдатися до провокативних дій на морі з метою зриву навчань «СІ-БРИЗ – 2021» та створення потенційних «casus belli».

Станом на 30.06.2021 в акваторії Чорного моря перебувало: 12 од. ЧФ РФ, 1 од. БО ФСБ РФ, 6 од. НАТО (ВМС США, ВМС та БО Великобританії, ВМС Нідерландів, ВМС Румунії, ВМС Болгарії), 2 од. БО ПП МВС Грузії, 3 од. ДУП ТОТ АРК Чорноморнафтогаз.

5.2. Щодо екологічної ситуації на ТОТ України в Криму та прилеглих районах Херсонської області

Представництвом систематично вживалися заходи моніторингу ситуації щодо екологічної безпеки у районах наближених до ТОТ в АРК, зокрема, до заводу «Кримський Титан» (ЗАТ «Кримський Титан», ПрАТ «Юкрейніан Кемікал Продакте», код ЄДРПОУ 32785994).

Підготовлено аналітичну довідку щодо екологічної ситуації на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя для виступу Постійного Представника на нараді на базі прокуратури АР Крим та м. Севастополя та вжиття відповідних кроків органами державної влади. Зокрема, особлива увага була приділена ситуації зі знищенням та пошкодженням об'єктів природно-заповідного фонду на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

Надано наступні пропозиції:

- розробка Порядку та методології визначення шкоди, завданої навколишньому природному середовищу та природно-заповідному фонду, а також від незаконного використання надр та природних ресурсів на тимчасово окупованій

території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя та у прилеглих морських водах;

- вжиття заходів щодо систематичного документування відповідних фактів з метою надання їм належної правової оцінки та захисту природних ресурсів України;

- запровадження національних та міжнародних спеціальних обмежувальних заходів щодо фізичних та юридичних осіб, причетних до незаконного використання та знищення об'єктів природно-заповідного фонду України;

- незаконного постачання ресурсів/продукції для забезпечення діяльності промислових підприємств, розташованих на ТОГ АР Крим та м. Севастополя;

- проведення дослідження щодо оцінки шкоди, завданої довкіллю тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя внаслідок міжнародного збройного конфлікту;

- актуалізація питання системного погіршення екологічної ситуації на ТОГ АР Крим та м. Севастополя на міжнародних заходах та майданчиках та інші.

Представництвом підготовлено та надано Мінреінтеграції та МЗС інформаційно-аналітичні матеріали щодо стихійного лиха внаслідок значного ускладнення погодних умов на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, а також його впливу на військово-політичну і соціально-економічну ситуацію в регіоні.

5.3. Щодо ситуації в районах наближених до ТОГ України в Криму

У квітні-травні 2021 року КПВВ на адміністративній межі з ТОГ АРК працювали у звичайному штатному режимі.

У зв'язку з проведенням ремонтних робіт тимчасово призупинено роботу КПВВ «Чаплинка» з 7 червня до 15 липня 2021 року. Наразі КПВВ «Каланчак» та «Чонгар» на адміністративній межі з ТОГ АРК працюють у звичайному штатному режимі.

Залишаються невирішеними наступні проблемні питання:

- а) ситуація з обслуговуванням, утриманням та заправкою дизель-генераторів для резервного живлення електроенергією, встановлених на КПВВ «Каланчак» та «Чонгар»;

- б) забезпечення доступу до мережі Інтернет на КПВВ «Каланчак»;

- в) передача КПВВ «Каланчак» та КПВВ «Чаплинка» від АТ Укрзалізниця на баланс ДП Мінреінтеграції;

- г) необхідність проведення ремонтних робіт окремих об'єктів інфраструктури у режимній і сервісних зонах КПВВ, а також потреба у підтримці належних санітарно-гігієнічних умов на КПВВ (зокрема, необхідність організації систематичних заходів з прибирання території сервісних зон КПВВ).

З приводу проблемних питань функціонування КПВВ Представництво зверталось на адресу Мініреінтеграції, Мінінфраструктури, МОЗ, АТ Укрзалізниця, ХОДА.

Також, за доцільне вбачається посилення заходів з протидесантної оборони азово-чорноморської лінії, створення ешелонованої системи оборони, посилення антидиверсійних та антитерористичних заходів, посилення заходів з охорони адміністративної межі (зокрема комбінованого патрулювання ділянок ДПСУ та ЗСУ), відпрацювання заходів з цивільної оборони, запрошення спостерігачів з НАТО з метою моніторингу військово-політичної обстановки в регіоні, а також проведення комплексу комбінованих заходів з бойової підготовки тактичного рівня з метою підвищення операційної готовності ЗСУ та інших збройних формувань України.

Урядом України спрощено процедуру перетину адміністративної межі автомобільними засобами (постанова КМУ від 26 травня 2021 р. № 533 «Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 4 червня 2015 р. № 367 і від 17 липня 2019 р. № 815»). У разі втрати реєстраційного документа на транспортний засіб або непридатності його для подальшого користування власник транспортного засобу або особа, що експлуатує такий засіб на законних підставах, або їх уповноважені представники можуть здійснити одноразовий в'їзд на цьому транспортному засобі з тимчасово окупованої території на підставі копії реєстраційної картки транспортного засобу, яка підтверджує державну реєстрацію цього транспортного засобу на території України. Постанова набуде чинності через 30 днів.

5.4. Щодо забезпечення прав людини та громадянства на ТОТ України в Криму

За ініціативи Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України та Представництва, Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду розглянув процедуру встановлення місцевими судами фактів народження та смерті, що відбулися на тимчасово окупованих територіях.

Відповідна процедура передбачала низку етапів, які створюють певні труднощі для жителів ТОТ, а саме те, що перед зверненням до суду для встановлення фактів народження та смерті, відповідні особи повинні були спочатку звернутися до органів державної реєстрації актів цивільного стану та отримати відмову в проведенні такої реєстрації. Після отримання відмови жителі ТОТ вже мали звертатися до суду і в суді відстоювати права.

З огляду на це, Касаційний цивільний суд у складі ВС провів аналіз норм Цивільного процесуального кодексу України, які регламентують процедуру встановлення фактів народження та смерті й встановив, що вимога місцевих судів про необхідність отримання громадянами письмової відмови в органах державної

реєстрації актів цивільного стану не ґрунтується на положеннях чинного законодавства.

Таким чином, громадяни України з ТОТ матимуть можливість звертатися безпосередньо одразу до відповідного суду для встановлення фактів народження та смерті, що відбулися на ТОТ, невідкладно отримувати рішення, і вже потім реєструвати сам факт в органах держреєстрації та отримати свідоцтво про народження або про смерть державного зразка.

Свою позицію Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду довів до відома апеляційних і місцевих судів.

Тож, відповідно до частини 2 статті 317 ЦПКУ справи про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, розглядаються невідкладно з моменту надходження відповідної заяви до суду.

Для організації вступної кампанії для абітурієнтів з ТОТ з метою їх вступу до закладів вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти через освітні центри «Донбас-Україна» та «Крим-Україна» затверджено новий Порядок прийому осіб, які проживають на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, тимчасово окупованій території окремих районів Донецької та Луганської областей, території населених пунктів на лінії зіткнення.

Порядок дозволяє реалізувати право дітей з тимчасово окупованої території окремих районів Донецької та Луганської областей, території населених пунктів на лінії зіткнення, тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя на освіту. А саме:

- проходження річного оцінювання та державної підсумкової атестації;
- отримання документа державного зразка про базову середню освіту або повну загальну середню освіту;
- прийом до закладів освіти для здобуття вищої або фахової передвищої освіти (на конкурсних засадах та в межах встановлених квот) за результатами зовнішнього незалежного оцінювання (за вибором заявника);
- прийом до закладів освіти для здобуття професійної (професійно-технічної освіти);
- подання до 5 заяв на різні спеціальності через один освітній центр.

Організацію роботи зі вступниками зазначеної категорії здійснюють освітні центри «Крим-Україна» (для заявників з тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь) та освітні центри «Донбас-Україна» (для заявників з тимчасово окупованої території окремих районів Донецької та Луганської областей або території населених пунктів на лінії зіткнення, які створені на базі закладів вищої або фахової передвищої освіти.

Освітні центри будуть працювати з 7 червня до 24 вересня 2021 року.

Особи з ТОТ мають право вступати для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра, бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань) на основі повної загальної середньої освіти та для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра на основі базової середньої або повної загальної середньої освіти. Також вступники можуть подавати документи на місця, що фінансуються за кошти державного бюджету або за кошти фізичних та юридичних осіб.

Вступ для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра, бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань) за кошти державного бюджету здійснюється в два етапи:

- документи від заявника приймаються до 12:00 години 20 липня, вступні іспити проводяться до 20 липня, рейтинговий список вступників оприлюднюється не пізніше 12:00 години 20 липня, а зарахування проводиться не пізніше 15:00 години 23 липня;

- документи від заявника приймаються до 12:00 години 20 вересня, вступні іспити проводяться до 21 вересня, рейтинговий список вступників оприлюднюється не пізніше 12:00 години 22 вересня, а зарахування проводиться не пізніше 15:00 години 24 вересня.

Вступ для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра на основі базової середньої освіти за кошти державного бюджету здійснюється в два етапи:

- документи від заявника приймаються до 18:00 години 13 липня, вступні іспити проводяться до 24 липня, рейтинговий список вступників оприлюднюється не пізніше 12:00 години 27 липня, а зарахування проводиться не пізніше 18:00 години 31 липня;

- документи від заявника приймаються до 12:00 години 20 вересня, вступні іспити проводяться до 21 вересня, рейтинговий список вступників оприлюднюється не пізніше 12:00 години 22 вересня, а зарахування проводиться не пізніше 15:00 години 24 вересня.

Вступу для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра на основі повної загальної середньої освіти за кошти державного бюджету здійснюється в два етапи:

- документи від заявника приймаються до 18:00 години 26 липня, вступні іспити проводяться до 2 серпня включно, рейтинговий список вступників оприлюднюється не пізніше 12:00 години 5 серпня, а зарахування проводиться не пізніше 12:00 години 7 серпня;

- документи від заявника приймаються до 12:00 години 20 вересня, вступні іспити проводяться до 21 вересня, рейтинговий список вступників оприлюднюється не пізніше 12:00 години 22 вересня, а зарахування проводиться не пізніше 15:00 години 24 вересня.

Заявник, який не проходить у освітньому центрі річне оцінювання та державну підсумкову атестацію, подає до закладу вищої/фахової передвищої освіти документ про базову середню або повну загальну середню освіту державного зразка, складає вступні іспити з предметів, визначених Правилами прийому закладу вищої або фахової передвищої освіти.

Зарахування заявників на основі базової середньої освіти або повної загальної середньої освіти на місця державного замовлення відбувається в межах установлених квот (Квота 2) за конкурсом відповідно до конкурсного бала заявника у строки, встановлені Умовами прийому.

Зарахування заявників здійснюється:

- на денну форму здобуття освіти на основі повної загальної середньої освіти для здобуття вищої освіти або на основі базової середньої освіти та повної загальної середньої освіти для здобуття фахової передвищої освіти за кошти фізичних та юридичних осіб – не пізніше 24 вересня;
- на заочну форму здобуття освіти на основі базової середньої освіти або повної загальної середньої освіти за кошти державного бюджету – не пізніше 15 вересня;

Прийом заявників до закладів професійної (професійно-технічної) освіти здійснюється відповідно до правил прийому закладу професійної (професійно-технічної) освіти, які розроблено відповідно до Типових правил прийому до професійно-технічних навчальних закладів України.

5.5. Щодо захисту економічних активів на ТОТ АР Крим та м. Севастополя

Представництвом підготовлено інформаційно-аналітичну довідку щодо підприємств, які здійснюють незаконну економічну діяльність на/з тимчасово окупованою територією Автономної Республіки Крим та м. Севастополя. У довідці, зокрема, міститься інформація щодо:

- незаконного постачання ільменітової руди (ільменітового концентрату) на тимчасово окуповану територію Автономної Республіки Крим та м. Севастополя;
- незаконного постачання іноземними компаніями на тимчасово окуповану територію Автономної Республіки Крим та м. Севастополя медичного обладнання;
- здійснення незаконного поштового сполучення між тимчасово окупованою територією Автономної Республіки Крим та м. Севастополя з іншими регіонами України та іноземними державами;
- здійснення незаконної діяльності на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя торговельних мереж, власниками (кінцевими бенефіціарами) яких є іноземні юридичні та фізичні особи, а також українські юридичні та фізичні особи;

-здійснення незаконної діяльності на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя з продажу холодильного обладнання.

5.6. Робота з проєктами нормативно-правових актів, що стосуються реінтеграції та деокупації ТОТ АР Крим та м. Севастополя

З метою виконання Указу Президента України №94/2021 від 12 березня 2021 року розроблено та надіслано пропозиції Прем'єр-міністру України, Мінреінтеграції та іншим ЦОВВ до проєкту державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021-2025 роки в контексті реінтеграції громадян України з числа молоді, які проживають на тимчасово окупованій території або перемістилися в інші регіони України.

З метою виконання Указу Президента України №111/2021 від 23 березня 2021 року розроблено та надіслано пропозиції Віцепрем'єр-міністру - Міністру з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Резнікову О.Ю. щодо забезпечення екологічної безпеки України в умовах тимчасової окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, частини акваторії Чорного та Азовського морів.

Опрацьовано та надано пропозиції до концепції законодавства про перевірку осіб, які претендують на зайняття посад в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, окремих юридичних особах публічного права, на здійснення функцій осіб, уповноважених на виконання функцій держави на їх причетність до діяльності держави-окупанта (концепція законодавства про перевірку осіб).

Представництвом розроблено пропозиції до проєкту Плану заходів з реалізації Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя. Відповідні пропозиції надано Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

Також проведено роботу щодо супроводу доопрацювання проєкту Плану заходів, спрямованих на реалізацію Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, а також відповідного проєкту розпорядження КМУ.

Проаналізовано положення Стратегії людського розвитку, затвердженої Указом Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію людського розвитку» від 2 червня 2021 року №225/2021 на предмет наявності положень, що стосуються тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.

Підготовлено пропозиції до проєкту постанови Верховної Ради України щодо підтримки Кримської платформи.

Надано пропозиції до проєкту постанови КМУ «Про затвердження алфавіту кримськотатарської мови на основі латинської графіки».

Підготовлено та надано пропозиції до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти».

01 липня Верховною Радою України ухвалено законопроект № 5506 «Про корінні народи України», поданий Президентом України, як невідкладний.

Також прийнято комплекс законопроектів, спрямованих на скасування вільної економічної зони «Крим»: № 5502 - про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» та про внесення змін до деяких законодавчих актів України, № 5503 про внесення змін до Митного кодексу України у зв'язку із прийняттям Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про створення вільної економічної зони "Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» та № 5501 про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо адміністрування податків і зборів на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

5.7. Щодо протидії спробам легітимізації російського окупаційного режиму та запровадження спеціальних обмежувальних заходів (санкцій) щодо окремих фізичних та юридичних осіб

На виконання доручення за підсумками міжвідомчої наради під головуванням Президента України Володимира Зеленського щодо безпекової ситуації на адміністративній межі з тимчасово окупованою територією Автономної Республіки Крим, в Херсонській, Запорізькій, Донецькій, Одеській, Миколаївській областях (м. Херсон, 27 квітня 2021 року), Представництвом підготовлено інформаційно-аналітичну довідку щодо підприємств, які здійснюють незаконну економічну діяльність на/з тимчасово окупованою територією Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.

Інформаційно-аналітичну довідку та зведену таблицю юридичних осіб, які здійснюють незаконну економічну діяльність на/з тимчасово окупованою територією Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, Представництвом направлено на адресу Ради національної безпеки і оборони України, Офісу Президента України, Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерства закордонних справ України та прокуратури Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, зокрема, з метою розгляду можливості застосування спеціальних обмежувальних заходів стосовно відповідних категорій фізичних та юридичних осіб.

Також надіслано інформацію РНБО щодо фізичних та юридичних осіб щодо яких запроваджені відповідні обмежувальні заходи США у зв'язку з російською

агресією проти України (запроваджені чотирма указами президента США: Executive order №13660 від 06.03.2014; Executive order №13661 від 16.03.2014; Executive order №13662 від 20.03.2014 та Executive order № 13685 від 19.12.2014), але які відсутні в санкційних списках України з метою забезпечення комплексного економічного, дипломатичного та іншого міжнародного тиску на державу-агресора та синхронізації санкційних списків України та США.

Представництвом направлено листи на адресу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України та Міністерства закордонних справ України щодо протидії підготовці державою-окупантом і окупаційною адміністрацією Російської Федерації на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя незаконних виборів до Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації.

Крім цього, направлено листи на адресу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, Міністерства закордонних справ України та Міністерства юстиції України щодо проєктів нормативно-правових актів Російської Федерації, спрямованих на потенційне уникнення міжнародно-правової відповідальності у зв'язку з тимчасовою окупацією Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.

На адресу Служби безпеки України підготовлено та направлено лист з проханням вжити заходів щодо можливості повторного внесення до списку осіб, які загрожують національній безпеці України окремих російських виконавців, які неодноразово незаконно відвідували тимчасово окуповану територію Автономної Республіки Крим та м. Севастополя та висловлювали публічні заяви, спрямовані на підтримку порушення територіальної цілісності та конституційного ладу України Російською Федерацією на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь.

5.8. Щодо співпраці з органами державної влади, громадськими об'єднаннями та іншими організаціями

Представництвом взято участь, а також підготовлено відповідні пропозиції до координаційної наради керівників правоохоронних органів Автономної Республіки Крим та м. Севастополя «Про стан протидії злочинності та розкриття злочинів в умовах збройного конфлікту на ТОТ АРК та м. Севастополя» (9 квітня 2021 року).

Проведено зустріч представників органів державної влади та неурядових громадських організацій щодо актуальних проблем державної політики щодо деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим та міста Севастополя 21 травня 2021 року, під час якої обговорювали наступні питання: вдосконалення національної санкційної політики, підготовка до установчого саміту Кримської платформи, забезпечення державної підтримки осіб, що були незаконно позбавлені волі на тимчасово окупованій території за політичними мотивами.

Перший заступник Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим Дар'я Свиридова взяла участь на Міжнародному морському форумі «Морська стратегія держави. Розвиток та реалізація морського потенціалу України» з виступом на тему «Проблемні питання формування і реалізації потенціалу Кримської платформи». Зокрема, під час виступу були висвітлені наступні питання: проведення установчого саміту Кримської платформи 23 серпня 2021 року та продовження функціонування Кримської платформи на постійній основі в подальшому на 4 рівнях: найвищий рівень - глав держав та урядів; рівень міністрів закордонних справ; міжпарламентське співробітництво та експертна мережа за участі українських і міжнародних неурядових організацій; внутрішня державна політика щодо деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, зокрема, необхідності реалізації низки завдань до проведення установчого саміту Кримської платформи: таких як: розробка та затвердження Кабінетом Міністрів України Плану заходів з реалізації Стратегії деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим та міста Севастополя; прийняття Закону України «Про корінні народи України», прийняття низки законопроектів, якими передбачено визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про створення вільної економічної зони "Крим" та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» та внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою унеможливлення водопостачання на тимчасово окуповану територію Автономної Республіки Крим та міста Севастополя до деокупації та відновлення конституційного ладу України; заборони будь-якого постачання товарів та послуг на/з тимчасово окуповану територію Автономної Республіки Крим та міста Севастополя тощо.

Взято участь у круглому столі на тему «Кримські в'язні»: проблеми та шляхи їх вирішення», співорганізатором якої, зокрема, було Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим. У зустрічі взяли участь представники органів державної влади (Міністерство юстиції, Міністерство соціальної політики, прокуратура Автономної Республіки Крим та міста Севастополя та інші) та неурядових громадських організацій. Під час заходу були обговорені наступні питання: проблеми, з якими стикаються засуджені у Криму та шляхи їх вирішення; міжнародні механізми повернення засуджених українських громадян на підконтрольну територію України; дії, які мають бути зроблені Україною для відновлення порушених прав засуджених осіб, що повернулися на підконтрольну територію після відбування покарання в місцях несвободи на території Російської Федерації та тимчасово окупованій території АР Крим та міста Севастополя.

31 травня відбулася зустріч у Прокуратурі АРК та м. Севастополя за участі Представництва з представниками органів влади, неурядових організацій та ЗМІ щодо переслідування журналістів та перешкоджання їхній професійній діяльності на тимчасово окупованій території АРК та м. Севастополя.

У продовження міжвідомчої наради під головуванням Президента України Володимира Зеленського щодо безпекової ситуації на адміністративній межі з тимчасово окупованою територією Автономної Республіки Крим, в Херсонській, Запорізькій, Донецькій, Одеській, Миколаївській областях (м. Херсон, 27 квітня 2021 року), з метою налагодження і поглиблення подальшої взаємодії, Представництвом спільно з ГУ СБУ АРК 14 травня 2021 року було проведено міжвідомчу робочу нараду з питань деокупації і реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, охорони адміністративні межі з тимчасово окупованою територією, забезпечення державної безпеки, публічного порядку на адміністративній межі та у прилеглих до неї районах Херсонської області.

Підписано договір про співпрацю між Представництвом Президента України в Автономній Республіці Крим та Українським інститутом національної пам'яті, предметом якого є співпраця сторін для забезпечення реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті Українського народу, принципів перехідного правосуддя та надання широкого міжнародного розголосу про протиправні дії та порушення принципів міжнародного права Російською Федерацією в Автономній Республіці Крим та м. Севастополь, всебічного документування та правдивого відтворення фактів і подій щодо порушення принципів міжнародного права в Автономній Республіці Крим та м. Севастополь. Підписано додаткову угоду до договору про співпрацю між Представництвом Президента України в Автономній Республіці Крим та Українським інститутом національної пам'яті щодо співпраці сторін з реалізації проєкту «Крим: усна історія».

6. Правова робота Представництва щодо Криму

У II кварталі 2021 р. Представництво проводило правову роботу за низкою напрямів:

6.1. Правова робота з питань захисту прав та законних інтересів громадян України, які проживають на ТОТ АР Крим та м. Севастополя та переселилися з ТОТ АР Крим та м. Севастополя і перебувають в інших регіонах України, а також з інших питань, що належать до компетенції Представництва

З метою внесення в установленому порядку пропозицій щодо підготовки проєктів законів та інших нормативно-правових актів, спрямованих на вирішення питань захисту прав та законних інтересів громадян України, які проживають ТОТ АР Крим та м. Севастополя або переселилися з ТОТ АР Крим та м. Севастополя і перебувають в інших регіонах України, Представництвом протягом II кварталу 2021 р. проводилась наступна робота із напрацювання пропозицій змін (проєктів) до нормативно-правових актів:

- напрацьовано законопроект «Про внесення змін до розділу XV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» та супровідні документи до проекту;
- напрацьовано пропозиції внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» щодо захисту культурної спадщини;
- доопрацьовано проект закону «Про соціальний і правовий захист осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії проти України»;
- підготовлено пакет документів для направлення Президенту України проєктів Указів Президента України «Про заходи щодо забезпечення прав кримськотатарського народу як корінного народу України», «Про деякі заходи щодо забезпечення прав кримськотатарського народу», «Про Консультативну раду з питань підтримки та розвитку Кримської платформи» та «Про внесення змін до Указу Президента України від 17 жовтня 2019 року № 758»;
- підготовлено лист до Комітетів Верховної Ради України щодо підтримки Представництвом законопроектів «Про корінні народи України», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» щодо тимчасових підстав незастосування заходів адміністративного впливу за порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України або виїзду з неї», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження адміністративної процедури державної реєстрації фактів народження та смерті, які відбулися на тимчасово окупованій території України в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі», «Про забезпечення прав та свобод внутрішньо переміщених осіб»;
- опрацьовано та підготовлено пакет документів для погодження Представництвом проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки» (повторне погодження) та проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Міжвідомчої робочої групи з проведення оцінки прогресу реалізації Національної стратегії у сфері прав людини»;
- напрацьовано пропозиції та зауваження до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження алфавіту кримськотатарської мови на основі латинської графіки» та проаналізовано проекти законів «Про засади державної політики перехідного періоду» та підготовлено порівняльну таблицю із зауваженнями та пропозиціями Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим, "Про корінні народи України", поданий Президентом України до Верховної Ради України як невідкладний, «Про внесення зміни до розділу II Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» щодо тимчасових підстав

незастосування заходів адміністративного впливу за порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України або виїзду з неї»;

6.2. Правовий аналіз «нормативно-правових актів», незаконно створених окупаційних адміністрацій та органів влади Російської Федерації щодо ТОТ АР Крим та м. Севастополя.

У II кварталі 2021 р. т.зв. «державною радою республіки Крим» прийнято/опубліковано - 11 т.зв. «законів», т.зв. «радою міністрів республіки Крим» - 54 т.зв. «постанов» та «розпоряджень», т.зв. «главою республіки Крим» - 12 т.зв. «указів».

Увагу потрібно звернути на наступні акти:

Т.зв. «Закон Республики Крым» від 31 березня 2021 р. № 164-ЗРК/2021 «О внесении изменений в Закон Республики Крым «О бюджете Республики Крым на 2021 год и на плановый период 2022 и 2023 годов»» (мовою оригіналу).

Вказаним «актом» уточнено основні характеристики бюджету т.зв. «Республіки Крим» на 2021 рік. Так, загальний обсяг доходів передбачених в сумі +161579250900,01 руб. (Раніше - +153337664636,78 руб.), Загальний обсяг витрат - в сумі +174964595606,09 руб. (Раніше - +157372650987,49 руб.). Дефіцит бюджету визначено в розмірі +13385344706,08 руб. (раніше - +4034986350,71 руб.).

Т.з. «Указ Главы Республики Крым» від 17 квітня 2021 р. № 92-У "О внесении изменений в Указ Главы Республики Крым от 17 марта 2020 года № 63-У» (мовою оригіналу).

Вказаним «актом» внесено зміни до т.з. «Указу Главы Республики Крым «Про введення режиму підвищеної готовності на території Республіки Крим»»: з метою запобігання поширенню нової коронавірусної інфекції (2019 nCoV) на території Республіки введений ряд додаткових обов'язків для громадян, які прибувають до Криму з території іноземної держави, в тому числі з метою транзитного проїзду.

Так, іноземним громадянам і особам без громадянства наказано при перетині «Державного кордону РФ» забезпечити наявність при собі медичного документа, що підтверджує негативний результат лабораторного дослідження матеріалу на COVID-19 методом ПЛР, відібраного не раніше ніж за 3 календарних дні до прибуття «на територію Росії». Зазначено, що медичний документ повинен бути оформлений на російській або англійській мовах, а в разі неможливості такого оформлення - офіційною мовою держави реєстрації організації, що видала медичний документ, з перекладом на російську мову, вірність якого засвідчено консульською посадовою особою РФ.

Для іноземних громадян, осіб без громадянства, громадян РФ (за винятком членів екіпажу морських і річкових суден, водіїв автомобілів міжнародного автомобільного сполучення) з метою забезпечення санітарно-карантинного контролю в пунктах пропуску через державний кордон передбачена необхідність заповнення анкети прибувач «на територію Росії».

Т.зв. «Постанова Ради Міністрів Республіки Крим» від 31.05.2021 № 313 «Об изменении режима особой охраны Парка-памятника садово-паркового искусства регионального значения Республики Крым «Форосский»» (мовою оригіналу).

Вказаним «актом» на території Парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва «Форосський» дозволено розміщення об'єктів некапітального будівництва, будівництво, реконструкція і капітальний ремонт об'єктів капітального будівництва та лінійних об'єктів, пов'язаних з виконанням завдань, покладених на Парк, а також реалізацією державних програм, які не спричиняють за собою зниження екологічної цінності даної території.

У природоохоронній зоні Парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва «Форосський» заборонено будівництво об'єктів капітального будівництва.

Наведено перелік видів дозволеного використання земельних ділянок, граничних максимальних параметрів дозволеного будівництва, реконструкції об'єктів капітального будівництва, встановлених на території пам'ятки.

7. Інформаційно-комунікаційна робота Представництва

Представництвом постійно проводиться моніторинг та аналіз соціально-економічних і політичних процесів, які відбуваються на ТОТ АР Крим та м. Севастополя, діяльності органів державної влади України з питань деокупації та реінтеграції Криму, міжнародної ситуації навколо тимчасово окупованого Кримського півострова. Основою такого моніторингу є вебсайти державних органів влади в Україні, загальнодержавні та регіональні ЗМІ України, вебсайти окупаційних адміністрацій та т. зв. «органів влади Республіки Крим», а також ЗМІ, які діють на тимчасово окупованій території та в РФ (в електронному вигляді), інші вебсайти.

Інформування громадськості про здійснення Президентом України та Представництвом повноважень з питань ТОТ АР Крим та м. Севастополя.

Протягом II кварталу 2021 року:

- *заяви та повідомлення Постійного Представника Антона Кориневича* цитувалися багатьма виданнями, серед яких найрейтинговіші: телеканал Громадське, телеканал ДОМ, телеканал Прямий, 5 канал, телеканал Україна 24, телеканал Суспільне, Українське радіо, Укрінформ, Інтерфакс-Україна, Обозреватель, УНІАН, РБК, UNN, ZN.UA, BBC News, Гордон, Крим.Реалії (Радіо Свобода), КримSOS, Центр журналістських розслідувань, **а також російські видання: "TASS.ru", "Вісті Крим", "Коммерсант", "Крим 24", "РБК", "Москва24", "ForPost", "Весті.ru", "Інтерфакс";**

- *заяви та повідомлення першої заступниці Постійного Представника Дар'ї Свиридової* цитувалися багатьма виданнями, серед яких найрейтинговіші: телеканал ДОМ, Радіо Свобода, Кримські новини, Крим.Реалії, Zміна; **а також російські видання: "Вісті Крим", "Крим 24";**

- *заяви та повідомлення заступниці Постійного Представника Таміли Ташевої* цитувалися багатьма виданнями, серед яких найрейтинговіші: телеканал 24 канал, телеканал 5, телеканал ДОМ, Кримські новини, Гордон, КримSOS, Уніан, Крим.Реаліі, Кримські новини, Zmina, Кримськотатарський ресурсний центр, а також російські видання: "Вісті Крим", "Крим 24".

Пріоритетні напрями державної політики у сфері деокупації та реінтеграції Кримського півострова, питання забезпечення додержання конституційних прав і свобод громадян України, які проживають на ТОТ та які переселилися з неї, висвітлюються Представництвом на офіційному сайті Представництва та в соціальних мережах "Фейсбук", "Твіттер", "Інстаграм" та телеграм-каналі Представництва.

Загальна відвідуваність сайту Представництва (<http://www.ppu.gov.ua/>) має постійний позитивний приріст.

Протягом II кварталу 2021 року на сторінку Представництва у "Фейсбук" підписались 124 осіб, загалом станом на 30.06.2021 підписано 3457 осіб, вподобали – 2771 особа. За віковим складом аудиторія на 60% складається з осіб віком від 25 до 54 років. Телеграм-канал Представництва має 237 учасників. Профіль Представництва у твіттері має 90 читачів.

У соцмережі "Фейсбук" на сторінці Представництва (<https://www.facebook.com/ppu.gov.ua/>) в II кварталі 2021 року розміщено 130 публікацій разом із відомостями про діяльність Президента України з питань Криму та про інші події, пов'язані із Кримом.

Найбільший рівень взаємодії з аудиторією за II квартал 2021 року отримали дописи:

- допис щодо Указу Президента України Володимира Зеленського №160/2021 "Про пріоритетні напрями діяльності Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим".

- допис щодо схвалення Кабінетом Міністрів України Концепції розвитку кримськотатарської мови 7 квітня 2021 року;

- онлайн-зустріч Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим Антона Кориневича із заступницею Державного секретаря США з питань демократії, прав людини та праці Карою МакДональд;

- візит заступника посла Чеської Республіки в Україні Іржі Прецліка та заступника посла Словацької Республіки в Україні Матуша Корба;

- допис щодо реєстрації у Верховній Раді комплексу законопроектів спрямованих на скасування вільної економічної зони "Крим", зокрема: № 5502, № 5503, № 5501;

- допис щодо експертного обговорення «Кримські в'язні: проблемні питання та шляхи їх вирішення» що відбулося 26 травня 2021 року у Прокуратурі Автономної Республіки Крим та міста Севастополя;

- допис щодо внесення Президентом України Володимиром Зеленським до Верховної Ради України як невідкладного проекту Закону України "Про корінні народи України".

- допис щодо серії інформаційних публікацій про 23 заклади вищої освіти України у яких молодь з тимчасово окупованих територій може пройти двомісячні підготовчі курси з 29 червня до 31 серпня зі стипендіальним забезпеченням;

- допис щодо експертного обговорення президентського законопроекту "Про корінні народи України", яке відбулося 16 червня в національному інформаційному агентстві "Укрінформ";

- допис щодо брифінгу Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим Антона Кориневича та його заступниць Дар'ї Свиридової та Таміли Ташевої за підсумками двох років роботи команди Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим, який відбувся в Офісі Президента.

Статистичні дані свідчать про збільшення інтересу до питань, що стосуються ТОТ АР Крим серед користувачів Фейсбук.

Протягом II кварталу 2021 року на Фейсбуці було розміщено ряд інформаційних кейсів, серед них найбільше аудиторію зацікавили дописи:

- щодо незаконної призовної кампанії Російської Федерації в Криму, яка розпочалася 1 квітня 2021 року, і кримінальне переслідування наших громадян за ухилення від призову;

- щодо Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм міжнародного кримінального та гуманітарного права";

- щодо роз'яснення для молоді з тимчасово окупованих територій Автономної Республіки Крим та м. Севастополя щодо участі у програмі в двомісячних підготовчих курсах зі стипендіальним забезпеченням, які розпочалися 29 червня, та триватимуть до 31 серпня.

Матеріали Представництва, розміщені на офіційному сайті, у соціальних мережах "Фейсбук", "Твіттер", "Телеграм".

Скарг представників ЗМІ на неналежний розгляд Представництвом запитів (відсутність відповіді, неповнота, несвоєчасність надання інформації) протягом вказаного періоду не надходило.

**Постійний Представник
Президента України
в Автономній Республіці Крим**

АНТОН КОРИНЕВИЧ